

Inhoudsopgave

Voorwoord

1.	Universiteit en staat.....	1
1.1	Inleiding.....	1
1.2	Een juridisch perspectief.....	3
1.3	Een comparatief perspectief op universiteiten.....	4
1.4	Uitwerking in onderzoeksvragen.....	7
2	Een tertium comparationis als voorwaarde voor vergelijkbaarheid... 11	
2.1	Inleiding.....	11
2.2	Vergelijkbaarheid.....	12
2.3	Een (alternatief) tertium comparationis?.....	14
2.4	Meetbaarheid en theorie.....	15
2.5	Samenvatting en conclusies.....	18
3	Een vergelijkingsmodel en een beoordelingsmodel voor juridische entiteiten	19
3.1	Inleiding.....	19
3.2	De institutionele rechtstheorie.....	20
3.3	De juridische concepten voor instituties als de basis van het vergelijkingsmodel	23
3.4	De rechtspersoon in institutioneel-rechtelijke zin	24
3.4.1	Institutiebegrip.....	25
3.4.1.1	Constitutieve regels, instellings-, beëindigings- en vernietigingsregels.....	25
3.4.1.2	Inhouds- en gevolgenregels	26
3.4.2	Vertegenwoordiging	26
3.4.2.1	Stelsel van vertegenwoordiging	27
3.4.2.2	Bezetting	28
3.4.3	Intern optreden	28
3.4.4	Extern optreden.....	28
3.4.5	Complexe rechtspersonen	29
3.5	De constitutieve regel van grondvormen van rechtspersoonlijkheid.....	32
3.6	Een nadere uitwerking van grondvormen van rechtspersonen	35
3.6.1	De vereniging	35
3.6.2	De vennootschap.....	36
3.6.3	De instelling.....	37
3.6.4	Balans	38
3.7	Samenvatting en conclusies.....	40
4	De Nederlandse universiteit.....	41
4.1	Inleiding.....	41

4.2	Verzelfstandiging, democratie en professionalisering.....	41
4.2.1	De Wet op het wetenschappelijk onderwijs (WVO 1960).....	41
4.2.1.1	De Wet op de universitaire bestuurs hervorming (WUB).....	42
4.2.2	De Wet op het wetenschappelijk onderwijs 1986 (WVO 1986).....	43
4.2.3	De Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).....	45
4.2.3.1	De Wet modernisering universitaire bestuursorganisatie (MUB).....	46
4.2.4	Tussenbalans	49
4.3	Het stelsel voor hoger onderwijs	49
4.4	De universiteit als instelling voor hoger onderwijs	51
4.4.1	Nederlandse instituties	51
4.4.1.1	Constitutieve regels	51
4.4.1.2	Instellingsregels	52
4.4.1.3	Beëindigings- en vernietigingsregels	52
4.4.1.4	Inhouds- en gevolgenregels	52
4.4.2	Vertegenwoordiging	54
4.4.2.1	Stelsel van vertegenwoordiging	54
4.4.2.2	Bezetting	55
4.4.3	Intern optreden	56
4.4.3.1	De uitgangspunten voor de bestuursorganisatie.....	56
4.4.3.2	De bevoegdheidsverdeling.....	58
4.4.3.3	De gezags- en verantwoordingsregels	62
4.4.3.4	Studenten en personeel	63
4.4.3.5	Academische vrijheid	64
4.4.3.6	Geschillenregeling	66
4.4.4	Extern optreden.....	67
4.4.4.1	Rechtsbevoegdheid en handelingsbekwaamheid	67
4.4.4.2	Externe bevoegdheid.....	67
4.4.4.3	Aansprakelijkheid, verantwoordelijkheid en toezicht.....	67
4.5	De faculteit, onderzoeksinstituten en onderzoeksscholen	71
4.5.1	Instituties binnen instituties	71
4.5.1.1	Constitutieve regels	71
4.5.1.2	Instellings-, beëindigings- en vernietigingsregels	72
4.5.1.3	Inhouds- en gevolgenregels	72
4.5.2	Vertegenwoordiging	72
4.5.2.1	Stelsel van vertegenwoordiging	73
4.5.2.2	Bezetting	73
4.5.3	Intern optreden	73
4.5.3.1	Bevoegdheidsverdeling	73
4.5.3.2	Gezags- en verantwoordingsregels	73
4.5.4	Extern optreden.....	76
4.5.4.1	Rechtsbevoegdheid en handelingsbekwaamheid	76
4.5.4.2	Externe bevoegdheid.....	76
4.5.4.3	Aansprakelijkheid, verantwoordelijkheid en toezicht.....	76
4.6	Opleidingen, onderzoeksinstituten en onderzoeksscholen	76
4.6.1	Instituties binnen instituties	77
4.6.1.1	Constitutieve regels, instellings-, beëindigings- en vernietigingsregels.....	77

4.6.1.2	Inhouds- en gevolgenregels	78
4.6.2	Vertegenwoordiging	78
4.6.2.1	Stelsel van vertegenwoordiging	78
4.6.2.2	Bezetting	78
4.6.3	Intern optreden	79
4.6.3.1	Bevoegdheidsverdeling	82
4.6.3.2	Gezags- en verantwoordelijkheidsregels.....	82
4.6.4	Extern optreden.....	83
4.6.4.1	Rechtsbevoegdheid en handelingsbekwaamheid	83
4.6.4.2	Externe bevoegdheid.....	83
4.6.4.3	Aansprakelijkheid, verantwoordelijkheid en toezicht.....	83
4.7	Samenvatting en conclusies.....	84
5	De Franse université.....	87
5.1	Inleiding.....	87
5.2	De opkomende universiteit	88
5.2.1	De université voor 1968	88
5.2.1.1	De afhankelijke positie van de université.....	88
5.2.1.2	De onafhankelijke positie van het personeel.....	90
5.2.2	De université van 1968 (de Loi Faure)	92
5.2.3	De université van 1984 (de Loi Savary)	95
5.3	Le service public de l'enseignement supérieur	98
5.3.1	Inleiding.....	98
5.3.2	Algemene regels voor de service public	98
5.3.3	De service public culturel	99
5.3.4	De service public de l'enseignement	101
5.3.5	De inhoud van de service public de l'enseignement supérieur.....	101
5.3.6	Personeel en usagers van de service public.....	102
5.3.6.1	Personeel	102
5.3.6.2	Studenten	104
5.4	De université als établissement public à caractère scientifique, culturel et professionnel (EPSCP).....	104
5.4.1	Franse instituties	104
5.4.1.1	Constitutieve regels	105
5.4.1.2	Instellingsregels	106
5.4.1.3	Beëindigings- en vernietigingsregels	106
5.4.1.4	Inhouds- en gevolgenregels	106
5.4.2	Vertegenwoordiging	107
5.4.2.1	Stelsel van vertegenwoordiging	107
5.4.2.2	Bezetting	108
5.4.3	Intern optreden	109
5.4.3.1	Bevoegdheidsverdeling	109
5.4.3.2	Gezags- en verantwoordingsregels	110
5.4.4	Extern optreden.....	111
5.4.4.1	Rechtsbevoegdheid en handelingsbekwaamheid	111
5.4.4.2	Externe bevoegdheid.....	112

5.4.4.3	Aansprakelijkheid, verantwoordelijkheid en toezicht	112
5.5	Unité de formation et de recherche (UFR), institut et école	114
5.5.1	Institutes binnen instituties	114
5.5.1.1	Constitutieve regels	115
5.5.1.2	Instellings-, beëindigings- en vernietigingsregels	115
5.5.1.3	Inhouds- en gevolgenregels	115
5.5.2	Vertegenwoordiging	116
5.5.2.1	Stelsel van vertegenwoordiging	116
5.5.2.2	Bezetting	116
5.5.3	Intern optreden	117
5.5.3.1	Bevoegdheidsverdeling	117
5.5.3.2	Gezags- en verantwoordelijkheidsregels.....	117
5.5.4	Extern optreden.....	117
5.5.4.1	Rechtsbevoegdheid en handelingsbekwaamheid	117
5.5.4.2	Externe bevoegdheid.....	117
5.5.4.3	Aansprakelijkheid, verantwoordelijkheid en toezicht.....	118
5.6	Départements, laboratoires en centres de recherche	118
5.6.1	Institutes binnen instituties binnen instituties.....	118
5.6.1.1	Constitutieve regels, instellings-, beëindigings- en vernietigingsregels.....	118
5.6.1.2	Inhouds- en gevolgenregels	118
5.6.2	Vertegenwoordiging	118
5.6.3	Intern optreden	118
5.6.4	Extern optreden.....	119
5.6.4.1	Rechtsbevoegdheid en handelingsbekwaamheid	119
5.6.4.2	Externe bevoegdheid.....	119
5.6.4.3	Aansprakelijkheid, verantwoordelijkheid en toezicht.....	119
5.7	Samenvatting en conclusies.....	119
6	De Universität in Nordrhein-Westfalen.....	121
6.1	Inleiding	121
6.2	De inbedding in het federale stelsel van hoger onderwijs	122
6.3	Het stelsel van hoger onderwijs.....	123
6.3.1	Inleiding.....	123
6.3.2	Het Hochschulrahmengesetz	124
6.3.2.1	De derde aanpassingswet.....	128
6.3.2.2	De vierde aanpassingswet.....	129
6.3.3	Het Hochschulgesetz van Nordrhein-Westfalen (HG.NW).....	130
6.4	De Universität als Hochschule	134
6.4.1	Nordrhein-Westfaalse instituties.....	134
6.4.1.1	Constitutieve regels.....	135
6.4.1.2	Instellingsregels	137
6.4.1.3	Beëindigings- en vernietigingsregels	137
6.4.1.4	Inhouds- en gevolgenregels	137
6.4.2	Vertegenwoordiging	140
6.4.2.1	Stelsel van vertegenwoordiging	140
6.4.2.2	Bezetting	140

6.4.3	Intern optreden	142
6.4.3.1	Bevoegdheidsverdeling	142
6.4.3.2	Gezags- en verantwoordingsregels	143
6.4.4	Extern optreden.....	143
6.4.4.1	Rechtsbevoegdheid en handelingsbekwaamheid	143
6.4.4.2	Externe bevoegdheid.....	144
6.4.4.3	Aansprakelijkheid, verantwoordelijkheid en toezicht.....	144
6.5	Der Fachbereich	145
6.5.1	Instituties binnen instituties	145
6.5.1.1	Constitutieve regels.....	145
6.5.1.2	Instellings-, beëindigings- en vernietigingsregels	145
6.5.1.3	Inhouds- en gevolgenregels	145
6.5.2	Vertegenwoordiging	145
6.5.2.1	Stelsel van vertegenwoordiging	145
6.5.2.2	Bezetting	146
6.5.3	Intern optreden	146
6.5.3.1	Bevoegdheidsverdeling	146
6.5.3.2	Gezags- en verantwoordingsregels	148
6.5.4	Extern optreden.....	148
6.5.4.1	Rechtsbevoegdheid en handelingsbekwaamheid	148
6.5.4.2	Externe bevoegdheid.....	148
6.5.4.3	Aansprakelijkheid, verantwoordelijkheid en toezicht.....	148
6.6	Wissenschaftliche Einrichtungen und Betriebseinheiten	149
6.6.1	Instituties binnen instituties binnen instituties.....	149
6.6.1.1	Constitutieve regels, instellings-, beëindigings- en vernietigingsregels.....	149
6.6.1.2	Inhouds- en gevolgenregels	150
6.6.2	Vertegenwoordiging	150
6.6.2.1	Stelsel van vertegenwoordiging	150
6.6.2.2	Bezetting	150
6.6.3	Intern optreden	150
6.6.3.1	Bevoegdheidsverdeling	150
6.6.3.2	Gezags- en verantwoordelijkheidsregels.....	150
6.6.4	Extern optreden.....	150
6.6.4.1	Rechtsbevoegdheid en handelingsbekwaamheid	150
6.6.4.2	Externe bevoegdheid.....	150
6.6.4.3	Aansprakelijkheid, verantwoordelijkheid en toezicht.....	151
6.7	Samenvatting en conclusies.....	151
7	Vergelijking.....	155
7.1	Inleiding.....	155
7.2	De hoofdlijnen van de stelsels van hoger onderwijs en onderzoek	156
7.3	De institutionele structuur.....	158
7.3.1	De universiteit, de université, de Universität	158
7.3.1.1	Constitutieve regels.....	158
7.3.1.2	Instellingsregels	159
7.3.1.3	Beëindigings- en vernietigingsregels	160

7.3.1.4	Inhouds- en gevolgenregels	160
7.3.2	Vertegenwoordiging	161
7.3.3	Intern optreden	163
7.3.4	Extern optreden.....	163
7.3.4.1	Rechtsbevoegdheid en handelingsbekwaamheid	163
7.3.4.2	Externe bevoegdheid.....	164
7.3.4.3	Aansprakelijkheid, verantwoordelijkheid en toezicht.....	164
7.4	Instituten binnen instituten	164
7.4.1	De faculteit, de unité de formation et de recherche, de Fachbereich	165
7.4.1.1	Constitutieve regels	166
7.4.1.2	Instellings-, beëindigings- en vernietigingsregels	166
7.4.1.3	Inhouds- en gevolgenregels	166
7.4.2	Vertegenwoordiging	167
7.4.3	Intern optreden	167
7.4.4	Extern optreden.....	167
7.5	Instituten binnen instituten binnen instituten.....	168
7.6	De synthese tussen bestuur en instelling.....	168
7.6.1	De georganiseerde universiteit	169
7.6.2	De verdwenen faculteit.....	170
7.6.3	Constitutionele garanties blijken organisatorische bepalingen	171
7.7	Samenvatting en conclusies.....	172
7.8	De vergelijkingschema's	173
8	De universiteit en grondvormen van rechtspersoonlijkheid	185
8.1	De grondvorm van rechtspersoonlijkheid van de universiteit.....	185
8.2	De Nederlandse universiteit.....	186
8.2.1	De rechtspersoonlijkheid van de universiteit	186
8.2.2	Het bestuur van de universiteit	190
8.2.3	De beoordeling van de rechtspersoonlijkheid van de universiteit.....	190
8.3	De Franse universiteit	192
8.3.1	De rechtspersoonlijkheid van de université.....	192
8.3.2	Het bestuur van de université.....	193
8.3.3	De beoordeling van de rechtspersoonlijkheid van de université	193
8.4	De Universität in Nordrhein-Westfalen.....	195
8.4.1	De rechtspersoonlijkheid van de Universität.....	195
8.4.2	Het bestuur van de Universität.....	197
8.4.3	De beoordeling van de rechtspersoonlijkheid van de Universität	197
8.5	Samenvatting en conclusies.....	199
9	Conclusies en slotbeschouwingen.....	201
9.1	De beantwoording van de probleemstelling.....	201
9.2	De resultaten van het onderzoek	201
9.2.1	De institutionele rechtstheorie als vergelijkingsinstrument.....	202
9.2.2	De staat houdt de hoofdrol.....	204
9.2.3	Geen noodzakelijk verband tussen de rechtsvorm en de bestuursvorm.....	206
9.2.4	De relatie van het personeel en de studenten tot het bestuur	207

9.3	Vervolgonderzoek	208
9.3.1	Vervolgonderzoek vanuit de institutionele rechtstheorie	209
9.3.2	De toepassing en gevolgen van de wetgeving	209
9.3.3	Een nieuwe continentale bestuursstijl tussen universiteiten en de staat.....	210
9.3.4	De universiteit van de staat	211
Referenties.....		215
Boeken & artikelen		215
Parlementaire stukken		222
Jurisprudentie		223
Lijst van afkortingen		225
Samenvatting		229
Résumé		235
Curriculum Vitae.....		241